

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te Lokeren

Hoofdstructuur basisonderwijs

	Instellingsnummer	21691
	Instelling	Vrije Basisschool
directeur		Katleen POPPE
adres		Fernand Hanusdreef 39 - 9160 LOKEREN
telefoon		09-355.79.06
fax		09-337.09.18
e-mail		directie@basisschooloudenbos.be
website/URL		www.basisschooloudenbos.be
	Bestuur van de instelling	122333 - VZW Katholiek Basisonderwijs Lokeren-Moerbeke-Waas
adres		Vrijheidsplein 25 - 9160 LOKEREN
	Scholengemeenschap	120998 - Katholiek Basisonderwijs Lokeren
adres		Dwarsstraat 1A - 9160 LOKEREN
	CLB	115022 - Vrij CLB Waas en Dender
adres		Ankerstraat 63 - 9100 SINT-NIKLAAS
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	10/10/2011, 11/10/2011, 12/10/2011, 13/10/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	13/10/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	16/11/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Martin Descheemaeker
	Teamleden	Liesbet Criel Patrick Durieux
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	8
2.1 Leergebieden in de focus	8
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	8
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.2 Kleuteronderwijs: Muzische vorming	10
3.3 Lager onderwijs: wiskunde	12
3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	13
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	16
4.1 Begeleiding	16
4.2 Evaluatie	18
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	19
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	21
6.1 Wat doet de school goed?	21
6.2 Wat kan de school verbeteren?	22
6.3 Wat moet de school verbeteren?	23
7. ADVIES	24
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	24

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

---

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Tijdens **de doorlichting** gaat de onderwijsinspectie na of de school voldoet aan haar maatschappelijke opdracht, of ze haar eigen kwaliteit systematisch bewaakt en of ze zelfstandig eventuele tekorten kan bijsturen. Zo stonden in het kleuteronderwijs Nederlands en muzische vorming in **de focus** en in het lager onderwijs wiskunde en wereldoriëntatie. Bovendien waren leerbegeleiding, sociaal-emotionele begeleiding, evaluatiepraktijk en algemeen beleid eveneens voorwerp van onderzoek.

In haar oordeel houdt de inspectie rekening met de kenmerken van de school, met de omgevings-, personeels- en de leerlingenkenmerken. Deze vrije basisschool, waarvan beide vestigingsplaatsen de parochiekerk flankeren, is gelegen in het landelijke ommeland van Lokeren. De administratieve vestigingsplaats werd enkele jaren terug gerenoveerd en recentelijk opgefrist. De andere vestigingsplaats (B), tevens een locatie voor leergangen deeltijds kunstonderwijs, is dringend aan renovatie toe. In afwachting van de uitvoering van de bouw- en renovatieplannen bieden de parochiale infrastructuur en een containerklas tijdelijk soelaas. Om reden van de urgente lokalennood en de gebrekkige accommodatie vereist de infrastructuur van de vestigingsplaats B een prioritaire aanpak.

De school organiseert kleuteronderwijs in combinatiegroepen waarin alle leeftijdsgroepen zijn vertegenwoordigd. Het lager onderwijs daarentegen volgt het leerstofjaarklassensysteem. Ze beschikt over ervaren **leraren**, die getuigen van een mensontmoetende onderwijsstijl en van een houding van waardering en van een zeker inlevingsvermogen. De laatste jaren hebben de directiewissels het gelijkgerichte denken en handelen bemoeilijkt. De recentelijk aangestelde **directeur**, die afkomstig is van een andere school, is door alle actoren goed aanvaard. De **schoolbevolking** komt uit de onmiddellijke omgeving en bestaat vooral uit Vlaamse kinderen vanuit alle sociaal-culturele milieus. Een belangrijk aantal kinderen volgt revalidatie of krijgt buitenschoolse ondersteuning.

De school doet inspanningen om haar **maatschappelijke opdracht** te realiseren. Ze heeft een beeld over de prestaties en de schoolloopbaan van haar leerlingen. Doorgaans stromen bijna alle kinderen met succes door naar het volgende onderwijsniveau. De schoolverlaters volgen over het algemeen het advies van de klassenraad en hun resultaten in het voortgezet onderwijs zijn bevredigend. Ten slotte maakt het beleid werk van de resultaten van de tevredenheidsonderzoeken die het met regelmaat afneemt bij diverse onderwijsactoren.

Inzake **Nederlands** doet het **kleuteronderwijs** voldoende inspanningen om de leerplandoelen na te streven en de taalontwikkeling intentioneel te bevorderen. Leraren gaan bewust om met de leerplandoelen, waardoor vooral de continuïteit en in enige mate de gradatie in het taalaanbod zijn verzekerd. De gevarieerde activiteiten beogen zowel het taalgebruik als boodschapper en als ontvanger en streven de diverse domeinen van Nederlands na. Hierbij zijn de themagerichte aanpak, de klasuitrusting en de talige verrijking van de speelwerkplekken sterk ondersteunend. Het team heeft een genuanceerd beeld van de kinderen en zet met het oog op een expliciete taalverwerving gerichte remediërende interventies op, die in aanzet getuigen van een systematische benadering. Vormen van didactische vervroeging signaleren relevante werkpunten.

Het team maakt voldoende werk van de **leerplandoelen muzische vorming** en stimuleert in voldoende mate de ontwikkeling van muzische vaardigheden. De school biedt kansen om het muzische gebeuren te ondersteunen. Ze heeft aandacht voor een evenwichtig onderwijsleeraanbod, maar heeft voorlopig eerder weinig zicht op het geheel van de nagestreefde leerplandoelen. Er is vooral nood aan meer afstemming overeenkomstig de ontwikkeling van het kind en aan een volwaardige bewegingsruimte.

Het **lagereschoolteam** realiseert in voldoende mate de leerplandoelen van **wiskunde**. Het evenwichtige onderwijsleeraanbod, het onderwijskundige handelen van de leraren en

de resultaten op interne en externe toetsing geven aan dat de school over het algemeen voldoet aan de verwachtingen van de overheid. Fundamentele wiskundige kennis, inzichten en vaardigheden worden in zekere mate verworven. Realistische contexten, het probleemoplossend denken, het gebruik van passende referentiekaders die de begripsvorming ondersteunen, en systematische, deskundige remediëringsovernames noodzakelijk een prioritaire aandacht.

Inzake **wereldoriëntatie** daarentegen kan de school **onvoldoende** aantonen dat ze de leerplandoelen realiseert. Het onderwijskundige handelen wijst uit dat meerdere leraren nog te weinig werken vanuit de geest van het leerplan, met diverse breuklijnen tot gevolg. Tevens focust de evaluatiepraktijk te weinig op beoogde leerplandoelen, vaardigheden, inzichten en attitudes. Positief is de inspanning om het onderwijsleeraanbod te bewaken en de aandacht voor leergebiedoverschrijdende eindtermen en voor diverse educaties.

Inzake de **leerbegeleiding** wil de school haar onderwijs afstemmen op de mogelijkheden van elke leerling. De bewuste keuze voor kleuteronderwijs met combinatiegroepen waarin alle leeftijdsgroepen zijn vertegenwoordigd en de inspanningen in het lager onderwijs voor een gedifferentieerde aanpak zijn labels die de schoolaffiche kleuren. Het team beschikt over voldoende structuren om de ontwikkeling van kleuters en de vordering van de leerlingen te volgen. De school beoogt een zorgbrede aanpak, waarbij de titularis de spilfiguur is. Bovendien heeft ze een functionele zorgverbredende structuur uitgebouwd. Wat de zorgverbreding betreft, is de school nog zoekende. De detectie van problemen gebeurt op basis van een transparante procedure. De zorgverbredende interventies zijn vooral gericht op remediëring maar in minder mate op preventie. Het kleuteronderwijs doet inspanningen om systematisch en doordacht ontwikkelingsproblemen aan te pakken. In het lager onderwijs is dat nog te weinig het geval.

Conform het pedagogische project heeft het team bijzondere aandacht voor de **sociaal-emotionele ontwikkeling**. Dat is het uithangbord van deze kleinschalige basisschool. Met het oog op een 'open en zorgzame school' heeft het team oog voor het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen. Het getuigt van een effectieve aanpak om hun ontwikkeling te volgen en om specifieke behoeften deskundig te benaderen.

De school beschikt nog niet over een gemeenschappelijke visie op de **evaluatiepraktijk**. Die verloopt nog vrij traditioneel. Hoewel afspraken en structuren voorhanden zijn om systematisch gedrag en prestaties van kinderen te waarderen, is het nog geen gewoonte om de leergebiedoverschrijdende eindtermen systematisch en expliciet te evalueren. Voor het getuigschrift basisonderwijs wordt de hele vorming nog niet in rekening gebracht.

Het schoolbeleid is gericht op kwaliteitsonderwijs, op het welbevinden van alle actoren en op een collegiaal team. Het gaat zorgzaam om met de kinderen, het personeel en de ouders. Het vertrouwt sterk op het engagement van de teamleden en beoogt een hartelijke, open school waar een professioneel team blijf geeft van een grote draagkracht. De schoolleider is democratisch ingesteld en biedt ruimte tot inspraak en tot een participatieve besluitvorming. Dankzij de doordachte aanpak van het schoolbeleid en de externe ondersteuning kan de school opnieuw inhaken op de traditie van vroeger en werk maken van haar kwaliteitszorg en van een groeiende gezamenlijke doelgerichtheid.

Om het **GOK-beleid** uit te bouwen, volgde de school de decretaal vastgelegde procedure. In het kader van de GOK-werking heeft ze inspanningen gedaan om te werken aan taalvaardigheid en aan preventie en remediëring, gericht op de sociaal-emotionele begeleiding. Hoewel het beleid ten aanzien van het **talenbeleid** nog geen schoolvisie noch specifieke doelen heeft geformuleerd, heeft het concrete initiatieven genomen om het talige leerproces te ondersteunen.

De schooldoorlichting leert dat deze kleinschalige basisschool zich profileert als een genietbare, kindvriendelijke, open en zorgzame instelling gericht op kwaliteitsonderwijs. Op de affiche prijkt: de sociaal-emotionele verbondenheid tussen de actoren, de inzet voor de combinatiegroepen, en de gerenoveerde administratieve vestigingsplaats. Sterke troeven zijn de nieuwe beleidsdynamiek en de aandacht voor een brede ontwikkeling, voor binnenklasdifferentiatie en voor betrokkenheidsverhogende werkvormen.

Om de kwaliteit van de klas- en schoolwerking te verhogen, kan het **kleuteronderwijs** vormen van didactische vervroeging wegwerken en voorkomen door het aanbod expliciet af te stemmen op het ontwikkelingsniveau van de subgroep. Verder kan het de creativiteit van de kinderen in de hand werken door een meer procesgerichte benadering.

Het **lager onderwijs** moet prioritair werken aan de implementatie van het leerplan wereldoriëntatie en kan de aanpak bij wiskunde optimaliseren. Het **beleid** kan de kwaliteitszorg versterken door te focussen op de zorgverbredende interventies en door de evaluatiepraktijk bij te sturen.

De doorlichting geeft aan dat de Vrije Basisschool Oudenbos **voldoet** aan de verwachtingen van de overheid voor wat betreft het leergebied Nederlands en muzische vorming in het kleuteronderwijs en voor wiskunde in het lager onderwijs. Daartegenover realiseert ze **onvoldoende** de leerplandoelen voor wereldoriëntatie in het lager onderwijs. Voorts zijn de dossiers ten aanzien van de meerdaagse extramurale activiteiten niet conform de regelgeving. Een verdere implementatie van het leerplan en een consequente opvolging van de regelgeving zijn noodzakelijk.

De school geeft evenwel blijk van een sterke beleidsdynamiek en het team getuigt van een grote inzet en een veranderingsbereidheid. Dat alles leidt tot een **gunstig advies**.

De inspectie gelooft in de verdere ontwikkeling van de school en in de inzet van alle participanten, om samen te bouwen aan een professionele leergemeenschap opdat *Jan en Griet terecht graag naar school komen*.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

muzische vorming

Lager onderwijs

---

wiskunde

wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Socio-emotionele begeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

---

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- Het kleuteronderwijs doet voldoende inspanningen om de leerplandoelen na te streven en de taalontwikkeling intentioneel te bevorderen. Leraren gaan bewust om met de leerplandoelen, waardoor vooral de continuïteit en in enige mate de gradatie in het taalaanbod zijn verzekerd. De gevarieerde activiteiten beogen zowel het receptieve als het productieve taalgebruik en streven de diverse domeinen van Nederlands na. Hierbij zijn de themagerichte aanpak, de klasuitrusting en de talige verrijking van de speelwerkplekken sterk ondersteunend. Het team heeft een genuanceerd beeld van de kinderen. Met het oog op een zorgbrede aanpak zet het gerichte remediërende

interventies op, die in aanzet getuigen van een systematische benadering. Vormen van didactische vervroeging signaleren echter vanzelfsprekende werkpunten.

- Het onderwijskundige handelen van de leraren wordt vooral gestuurd vanuit een netgebonden document, dat de ontwikkeling van kinderen centraal stelt in combinatie met het vigerende leerplan en/of met de decretale ontwikkelingsdoelen. De leraren gebruiken aanvullend specifieke publicaties die kansen bieden voor het bevorderen van de taalvaardigheid. Verder bepalen gerichte observaties en eigen perceptie mede hun aanpak. Het team doet ruime inspanningen om de **visie** van het gevolgde leerplan te concretiseren. Het beoogt taalleren als een intentioneel proces waarbij de hele persoon betrokken is met aandacht voor de verschillende functies van de taal.
- Bij de aanvang van het schooljaar hebben de leraren een **geuanceerd beeld** over de taalvaardigheid van de kinderen dankzij de gezamenlijke activiteiten en frequente contacten. Tevens benutten ze de gegevens uit gesprekken met ouders, uit overgangsgesprekken en uit het kindvolgsysteem dat de belangrijkste aspecten van de taalontwikkeling beschrijft. Gerichte kindobservaties in de klas verrijken de beeldvorming van vooral de (taal)vertraagde kinderen.
- Leraren werken **planmatig**. Ze beschikken over een **jaarplanning** met een inventaris van thema's. Deze onderwerpen volgen over het algemeen de jaarkring. Er zijn soms ook alternatieve thema's, zoals 'Kokerellen'. Het is nog niet vanzelfsprekend dat de kleuters zelf het thema mee invullen en slechts sporadisch wordt er gewerkt rond een thema dat zij hebben aangebracht. De meeste onderwerpen worden doorgaans weinig kindbetrokken geformuleerd. Vooral voor de jongste kinderen lopen de thema's soms vrij lang uit. Leraren komen er nog niet toe om een onderwerp op te delen in kortere kindbetrokken subthema's.
- Voor de uitwerking van de thema's doen de leraren een beroep op diverse informatiebronnen uit de handel en op eigen ervaring. De **themavoorbereiding** gaat uit van een brainstorming. Die resulteert in onder meer dominante ontwikkelingsaspecten met een selectie van bijbehorende decretale ontwikkelingsdoelen en opvoedende activiteiten gesorteerd per ervaringssituatie. De voorbereiding beoogt een evenwichtig aanbod. Tevens heeft het team een zekere aandacht voor een gevarieerde dominante streefwoordenschat en voor het vastzetten ervan via verschillende (taal)activiteiten. Een nieuwsbrief informeert de ouders uitvoerig over het komende thema en biedt kansen tot verdere taalstimulering thuis.
- Om een evenwichtig **taalaanbod** binnen de groep te realiseren, **bewaken** de teamleden expliciet de beoogde ontwikkelingsaspecten over de thema's heen. Het team gaat doorgaans bewust om met de vigerende referentiekaders. Het heeft nog geen zicht op de totaliteit van de nagestreefde leerplandoelen per subgroep.
- Leraren werken **doelgericht**. In de kortetermijnplanning maakt het team ernstig werk van gedifferentieerde verwachtingen overeenkomstig de specifieke doelgroep. Bij dagelijks weerkerende activiteiten verwijzen leraren naar specifieke fiches met een inventaris van ontwikkelingsaspecten en/of leerplandoelen. Het is geen gewoonte dat ze bij deze activiteiten specifieke verwachtingen opnemen in de kortetermijnplanning.
- Het **taalaanbod** beoogt in voldoende mate de verschillende domeinen van Nederlands. Het stimuleert zowel het receptieve als het productieve taalgebruik. De taalactiviteiten kaderen in het thema of houden verband met de leef- en belevingswereld van de kinderen. Overeenkomstig het GOK-beleid dat taalvaardigheid beoogt, komen luisteren spreekactiviteiten zoals gesprekken in de kring en vertellen regelmatig voor. Maar in sommige groepen komen articulatiespellen of begeleid dramatiseren minder aan bod.
- De **diverse taalactiviteiten** beogen in voldoende mate het fonologische bewustzijn. Leesinitiatie komt onder meer aan bod bij voor- en prentlezen en bij taalspellen. De opdrachtkaarten, gedragsprenten en aanpakstrategieën voor aspecten van zelfredzaamheid bieden ook kansen om visuele boodschappen te interpreteren en er gepast op te reageren. De ontluikende geletterdheid wordt gestimuleerd door onder meer het gebruik van digitale prentenboeken, van verteltafels en van de luisterhoek. Maar er is een te sterke aandacht voor woord- en letterherkenning met vormen van

didactische vervroeging tot gevolg. Illustratief is de systematische focus op de letter van de week en een veelheid van speelwerkbladen die veeleer aanleunen bij het schoolse formele leren. Kansen tot lees- en schrijfinitiatie blijven onbenut als de boodschap van het kind niet wordt geregistreerd op het kinderwerk. Bovendien zijn de gevisualiseerde tekens inzake abstrahering niet altijd afgestemd op de beoogde subgroep. Het gebruik door de kleuters van de fiche bij het contractwerk daarentegen is wel een voorbeeld van goede praktijk.

- Tijdens taalactiviteiten doen leraren inspanningen voor een positief en veilig klasklimaat. De kinderen waren doorgaans betrokken bezig. Het valt op dat meerdere taalactiviteiten klassikaal verliepen en dat de leraar ze niet organiseerde in een kleine groep tijdens het gedifferentieerd werken of tijdens het contractwerk. Hoewel leraren doorgaans de gradatie binnen activiteiten op het oog houden, kan de dominante woordenschat gericht afgestemd worden op de subgroep. Diverse activiteiten kunnen dus nog geoptimaliseerd worden door de duur te beperken en door bij de taalverwerving meer rekening te houden met de specifieke doelgroep.
- De leraren doen een inspanning om **Standaardnederlands** te gebruiken. Ze proberen voor de kinderen een taalvoorbeeld te zijn. De articulatie en intonatie zijn doorgaans bevredigend. Het overdadige gebruik van verkleinwoorden, dialectisch taalgebruik en/of een gesloten vraagstelling signaleren bij sommigen de nood aan verbetering. Bovendien bevordert de pedagogische echo, waarbij de leraar het antwoord van het kind herhaalt, geenszins de luisterhouding van de kinderen. Tevens bemoeilijkt de 'zelfaanspreking' het passende gebruik van persoonlijke voornaamwoorden.
- Om een **talige speelleeromgeving** te bevorderen, doet het team bijzondere inspanningen om een themahoek in te richten en speelwerkplekken te verrijken volgens het klasthema. Het beschikt over voldoende **ontwikkelingsmateriaal** om de taalontwikkeling te bevorderen. Zo heeft de school actuele taalstimulerende informatiebronnen aangeschaft. De boekenhoek bevat over het algemeen gevarieerde themagebonden documentatie en de presentatie ervan is in de meeste groepen uitnodigend en functioneel.
- Leraren **volgen** systematisch de **taalontwikkeling op**. Ze richten zich hierbij op een kijkwijzer waarbij talige aspecten middels een ontwikkelingslijn in beeld worden gebracht. Hiertoe zet het team gerichte observaties op. Het is niet gebruikelijk dat de school op het einde van de kleuterschool een specifieke gestandaardiseerde toetsing afneemt om het taalvaardigheidsniveau van de kinderen in kaart te brengen.
- Om de taalontwikkeling extra kansen te geven, zetten teamleden preventieve en **remediërende interventies op**. Naargelang de leraar zijn deze interventies doelgericht, vrij deskundig en in aanzet systematisch.
- De kleuterafdeling beschikt over enkele recente praktijkgerichte informatiebronnen. Met ondersteuning door de pedagogische begeleidingsdienst heeft ze vanuit de GOK-werking geïnvesteerd in taalvaardigheidsonderwijs. Het valt op dat sommige leraren de specifieke didactische aanpak omtrent voorlezen, prentlezen en vertellen onvoldoende hebben verworven.

3.2 Kleuteronderwijs: Muzische vorming

Voldoet

Motivering

- De school doet voldoende inspanningen om **de leerplandoelen** van dit leergebied na te streven en de ontwikkeling van muzische vaardigheden te stimuleren. Ze biedt kansen om het muzische gebeuren te ondersteunen. Het team heeft aandacht voor een evenwichtig onderwijsleeraanbod, maar heeft voorlopig eerder weinig zicht op het geheel van de nagestreefde leerplandoelen. Er is vooral nood aan meer afstemming overeenkomstig de ontwikkeling van het kind, aan een volwaardige bewegingsruimte en aan kansen om te werken in het verticale vlak.

- Leraren werken vanuit de **krachtlijnen van het leerplan** om een muzische grondhouding te bevorderen. Daarbij geven ze kinderen kansen om vanuit meerdere expressievormen de beleefde wereld te beschouwen en te creëren. Het team hanteert een referentiekader dat leerplandoelen en ontwikkelingsaspecten koppelt aan de decretale verwachtingen. Daartoe komt jaarlijks een specifiek deelleerplan aan bod.
- Bij de aanvang van het schooljaar hebben leraren veeleer een algemeen beeld over de ontwikkeling van de muzische competenties van de kinderen. Informatie krijgen ze onder meer vanuit de kleinschaligheid en de gemeenschappelijke activiteiten, en vanuit de gegevens uit het kindvolgsysteem en de overgangsinformatie. Observatiegegevens en occasionele bevindingen verfijnen in de loop van het schooljaar deze **beeldvorming**, vooral voor beeld en muziek.
- De leraren beschikken over een **langetermijnplanning** met een inventaris van thema's. Voor de uitwerking van klasonderwerpen doen ze een beroep op diverse informatiebronnen uit de handel en op eigen ervaring.
- De **thema-invulling** groepeerde de geplande activiteiten en stuurt de kortetermijnplanning. Daarbij hanteert het team ontwikkelingslijnen, geënt op een publicatie van de koepel, die in combinatie met het leerplan dienst doen als referentiekader. Het aanbod wordt vooral bewaakt vanuit de ontwikkelingsaspecten.
- Zoals bij Nederlands expliciteert de **kortetermijnplanning** voor de specifieke subgroepen doelgerichte activiteiten. Ook voor dit leergebied doen leraren inspanningen om systematisch gedifferentieerde verwachtingen te formuleren. Veelal is het aangeboden ontwikkelingsmateriaal daarbij richtinggevend.
- De **projectmatige uitwerking** van de thema's bestrijkt in voldoende mate de verschillende domeinen van muzische vorming. Die komen meestal vrij evenwichtig aan bod. Aanvullend op het klasgebeuren is **bewegingsexpressie** opgenomen in de jaarplanning bewegingsopvoeding. Titularissen schakelen ook geregeld bewegingstussendoortjes in. Klasoverstijgende activiteiten zoals bij het thema 'kunst' motiveren de muzische activiteiten en versterken bovendien de samenhang.
- Leraren organiseren geregeld **belevende waarnemingen** zowel buiten als binnen de klas. Illustratief zijn de 'bloedwarme' ervaringen bij de thema's 'Wielen van trein en bus' en 'Geluiden uit de dierentuin'. De kinderen krijgen ruime mogelijkheden om gevarieerde impressies op te doen, de voedingsbodem voor een veelzijdige expressie.
- De bijgewoonde activiteiten geven ten aanzien van de **pedagogisch-didactische aanpak** een wisselend beeld. Enerzijds kaderden de muzische activiteiten binnen het klasklas, waarbij meerdere muzische domeinen werden aangesproken en verwees creatief werk naar een procesgerichte aanpak. Anderzijds was er bij sommige opdrachten weinig afstemming op het ontwikkelingsniveau van de subgroepen. Zo kregen bepaalde kinderen onvoldoende kansen tot exploreren en experimenteren. Een bijgewoonde activiteit bewegingsexpressie was een voorbeeld van goede praktijk, terwijl in een andere de verwachte impressie ontbrak.
- Het team doet bijzondere inspanningen om het muzische gebeuren te **ondersteunen**. Illustratief zijn de klasdoorbrekende activiteiten, het geëtaleerde kinderwerk, de Schrijfdansactiviteiten en de beschikbare muziekinstrumenten. Hoewel doorgaans gevarieerde materialen voor beeldend werk voorhanden zijn, valt het op dat bepaalde kinderen weinig kansen krijgen om te werken in het verticale vlak. Ten slotte bemoeilijkt de gebrekkige infrastructuur sommige kwaliteitsvolle bewegingsactiviteiten.
- De teamleden registreren regelmatig specifieke kindgegevens en waarderen doorgaans het kinderwerk samen met de kinderen. Tijdens een bijgewoonde activiteit echter werd het kinderwerk niet benut om binnen de groep 'beschouwingen' uit te wisselen. Hoewel er veel fotomateriaal van kinderwerk beschikbaar is, is het nog geen gewoonte om alternatieve **evaluatievormen**, zoals portfolio, te gebruiken om de muzische ontwikkeling van het kind in beeld te brengen.
- Muzische vorming stond recent in de focus. Het team heeft daaromtrent heel wat bijscholing gevolgd. Naargelang de leraar en het leerdomein getuigen kinderwerk en aanpak van een voldoende **implementatie** van het leerplan.

3.3 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

Motivering

- Het evenwichtige onderwijsleeraanbod, het onderwijskundige handelen van de leraren en de resultaten op interne en externe toetsing wijzen op een **voldoende leerplanrealisatie** van dit leergebied. De evaluaties tonen aan dat fundamentele wiskundige kennis, inzichten en vaardigheden in zekere mate worden verworven. Maar het gebruik van genormeerde toetsen en van referentiekaders, en de aandacht voor een realistische probleemstelling en remediëringsopties zijn werkpunten.
- Leraren werken vooral vanuit de krachtlijnen van het gebruikte onderwijsleerpakket, die nauw aansluiten op de visie van het gevolgde leerplan. Hun onderwijskundig handelen wordt impliciet gestuurd door de **algemene doelen** voor het wiskundeonderwijs uit het gevolgde leerplan. Destijds heeft het team het onderwijsleerpakket eraan getoetst.
- Om het leerproces van elke leerling te ondersteunen, hebben leraren doorgaans een vrij genuanceerd **beeld** van de **wiskundige verworvenheden** van de kinderen. Ze krijgen informatie vanuit de informele contacten en het overgangsgesprek, en vanuit de gegevens uit het leerlingvolgsysteem. Hoewel de school beschikt over genormeerde toetsen voor wiskunde, worden ze niet benut om de beeldvorming bij de aanvang van het schooljaar te verfijnen. Ten aanzien van kinderen met leerachterstand en -voorsprong is er wel een meer gedifferentieerde beeldvorming.
- De leraren organiseren over het algemeen een **aantal lestijden** wiskunde, conform het advies van de onderwijskoepel. De meeste lessenroosters vertonen voldoende afwisseling en zijn richtinggevend voor de concrete planning. Bepaalde signaleren nog terminologie uit het oude leerplan. Bovendien zijn blokken van anderhalve lestijd niet in overeenstemming met de beperkte spanningsboog van jonge leerlingen.
- De leraren formuleren in hun kortetermijnplanning **concrete lesdoelen**. Die zijn meestal geplukt uit het onderwijsleerpakket. Sommigen vullen die aan met een beknopte lesgang. Enkele leraren plannen ook een gedifferentieerde aanpak op basis van bevindingen uit een vorige les. Tijdens de observatie verwoordden bepaalde leraren hun verwachting naar de klas.
- Om de leerplandoelen te realiseren, maakt de school gebruik van een **onderwijsleerpakket** uit de handel dat een evenwichtig onderwijsleeraanbod beoogt. Leraren vertrouwen erop dat de gradatie in de leerinhouden binnen en over de leerjaren heen is gewaarborgd. Enkele leraren hebben het pakket geherstructureerd en aangevuld met klasspecifieke opdrachten. Een leraar stelt het onderwijspakket in vraag en dringt aan op een nieuwe aanpak.
- De **observatie van wiskundeactiviteiten** leert dat het onderwijskundige handelen niet meteen getuigt van een coherente teamvisie op dit leergebied. Meerdere leraren vertrekken niet vanuit een realistische probleemstelling of plaatsen de leerinhoud niet in een werkelijkheidsnabije context. Sommigen geven kinderen weinig kansen om handelend wiskundige inzichten te verwerven. Zo is het geen traditie om via verinnerlijken en verkorten rekenhandelingen op te trekken naar het abstracte denkniveau. Soms prevaleert het technische aspect op het probleemoplossend denken. In dat opzicht werden in het leergesprek kansen niet benut. Bovendien kunnen de diversiteit van gestructureerd materiaal en het ontbreken van gegroeide (tussen)synthesen het inzicht, de continuïteit en gradatie, evenals het transferabel leren bemoeilijken. De bijzondere inspanning van bepaalde groepen om coöperatieve werkvormen op te zetten, waardoor kinderen van en met elkaar kunnen leren, gaf dan wel aanleiding tot actief leerlingengedrag.
- Tijdens de observaties houdt de **klassikale instructie** niet altijd rekening met de specifieke beginsituatie van de leerlingen. In de toepassingsfase daarentegen wordt in sterke mate gedifferentieerd. In sommige groepen is er zelfs systematisch aandacht voor opdrachten op maat van de leerling. Zo sturen de observaties van enkele leraren

de leerinhouden, de groepsvorming en het bijbehorende takenpakket voor de volgende les. Voor een aantal leerlingen neemt de school sticordi-maatregelen (stimuleren-compenseren-remediëren-dispenseren) of zet ze een individueel leertraject uit. Voor de vluggerds zijn er aanvullende opdrachten en voor kinderen die uitvallen is er extra aandacht via verlengde instructie en/of specifieke opdrachten.

- Het gebruik van correctiesleutels en van een toetswijzer door kinderen bevordert hun zelfstandigheids- en verantwoordelijkheidsgevoel. Maar de **klassikale verbetering** in sommige groepen, getuigt niet meteen van efficiënt tijdsgebruik. Het nazicht van het leerlingenwerk is doorgaans voldoende en waardierend, maar soms niet doelmatig.
- Hoewel de zorgcoördinator gegevens van het kindvolgsysteem analyseert, is het nog geen cultuur om bij de genormeerde toetsen een diepgaande **analyse** te maken van de **resultaten** op schoolniveau. Doordat het team de instaptoetsen uit het leerlingvolgsysteem niet afneemt bij het begin van het schooljaar, mankeert het een referentiepunt. Methodegebonden toetsen en toetswijzers resulteren in meerdere groepen in foutenfrequenties en soms in foutenanalyses. In de klas loopt de remediëring doorgaans doelgericht, maar minder effectief.
- De school zet geregeld **zorgverbredende interventies** op. Maar die zijn vooral gericht op symptoombehandeling en te weinig op dieperliggende oorzaken. Het is veelal een vorm van repetitief onderwijs. Het is nog geen gewoonte om planmatig een wiskundig probleem aan te pakken om stapsgewijs en doelgericht het hiaat weg te werken. Vanuit de genormeerde toetsing is het duidelijk dat momenteel heel wat leerlingen nood hebben aan remediërende maatregelen, ook in de derde graad.
- De school beschikt doorgaans over voldoende klassikale en individuele **onderwijsleermiddelen** om het wiskundige handelen en denken te stimuleren. Maar het individuele meet- en manipulatiemateriaal zit verspreid over de klassen. Het team heeft ook behoefte aan afspraken over het gebruik van gelijkgerichte en gegradeerde referentiekaders die het verwerven van wiskundige inzichten ondersteunen. Het onthoudboekje daarentegen is alvast een stap in de goede richting.
- Het team gebruikt diverse **evaluatiemiddelen**: vooral methodegebonden, eigen, genormeerde en centrale toetsen. De resultaten van de genormeerde toetsen leren dat bijna 30 % van de zesdeklassers de voorbije 2 schooljaren voor de onderzochte doelen van wiskunde nauwelijks vordering maakte. De resultaten van de zesdeklassers op de koepelgebonden centrale toetsen fluctueren sterk. Naargelang het domein variëren ze van ruim boven tot gevoelig onder het gemiddelde van de GOK-referentiegroep.
- De laatste jaren stond wiskunde niet meteen in de vernieuwingsfocus. Enkelen hebben wel individuele initiatieven genomen om het zorgverbredende handelen te verhogen.

3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

Motivering

- De school kan onvoldoende aantonen dat ze de leerplandoelen van dit leergebied realiseert. Het onderwijskundige handelen wijst uit dat meerdere leraren nog te weinig werken vanuit de geest van het leerplan. Zo worden de thema's over het algemeen vanuit een beperkt aantal invalshoeken ingevuld en zijn de gradatie in het onderwijsleeraanbod en de concentrische leerstofopbouw nauwelijks verzekerd. Verder zijn er breuklijnen in het aanbod en in het gebruik van tijds- en ruimtekaders. Ten slotte getuigt de evaluatiepraktijk niet van een gelijkgerichte visie. Ze focust te weinig op vaardigheden, inzichten en attitudes en evenmin op de beoogde leerplandoelen. Positief daarentegen is de inspanning om het onderwijsleeraanbod te bewaken, de aandacht voor leergebiedoverschrijdende eindtermen, voor diverse educaties, en de cultuur om betrokkenheidsverhogende werkvormen te organiseren.

- Het onderwijskundige handelen van de leraren wordt impliciet gestuurd vanuit de **krachtlijnen** van het **leerplan**, dat opteert voor een thematische benadering. De klaspraktijk toont dat bij meerdere leraren het leerplan nog niet is geïmplementeerd.
- Leraren beschikken over een inventaris van onderwerpen als **jaarplanning**, die veelal is gebaseerd op het onderwijsleeraanbod in voorgaande schooljaren. Een bijbehorende aanstiptabel bewaakt per thema de beoogde leerplaninhouden en soms decretale eindtermen, gesorteerd volgens leerdomein. Deze link met het leerplan is vooral ingegeven vanuit een verantwoordingsperspectief en is bij de meeste teamleden niet prioritair aanleiding om de thema's inhoudelijk bij te sturen. Het ontbreken van een uniform onderwijsleerpakket impliceert een sterke flexibiliteit van de leraar ten aanzien van de vele kansen die zich in de loop van het schooljaar kunnen aandienen. Maar dat betekent tevens een blijvende uitdaging voor het team om een continu en gegradueerd onderwijsleeraanbod te kunnen verzekeren.
- In de kortetermijnplanning zijn doorgaans concrete **lesdoelen** en regelmatig een kort lesverloop verwoord. In meerdere groepen daarentegen is er enkel een verwijzing naar de aanstiptabel. Over het algemeen zijn communale en vooral cognitieve doelen opgenomen. Naargelang de leraar en het thema worden ook soms dynamisch-affectieve en psychomotorische verwachtingen geformuleerd. In bepaalde klassen dringt zich een beperking van het aantal doelstellingen op. Bij de thema-uitwerking expliciteert een leraar aanvullend een selectie van leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren, sociale vaardigheden en ICT.
- Bij de aanvang van het schooljaar hebben leraren een veeleer globaal **beeld** over de wereldoriënterende verworvenheden van de leerlingen. Ze hebben een weinig genuanceerde kijk op de specifiek verworven sleutelbegrippen, basisinzichten en vaardigheden. De meeste leraren hebben weinig weet van de inhoudelijke invulling van de thema's van de vorige groep en benutten onvoldoende referentiekaders en kinderwerk uit de vorige klas. Het is merkwaardig dat elementen van wereldoriëntatie niet zijn opgenomen in het leerlingvolgsysteem.
- Volgens het lessenrooster plannen de meeste leraren een voldoende **aantal lestijden**, conform het advies van de onderwijskoepel. Een klas daarentegen voldoet niet aan het vereiste minimum om de leerplandoelen te realiseren. Doorgaans is het weekrooster richtinggevend voor de kortetermijnplanning.
- Hoewel de totaliteit van de **thema's** alle **leerdomeinen** bestrijkt, krijgen bepaalde domeinen in sommige klassen een bijzonder accent. Illustratief is de aandacht voor verkeer en voor natuur. Bovendien verraadt de formulering van het thema in diverse klassen een vrij eenzijdige invulling. Het is nog geen traditie dat leerlingen een inbreng hebben in de keuze en de uitwerking van het thema.
- Conform het pedagogische project, dat waardeopvoeding beoogt, streeft de uitwerking van de thema's diverse **educaties** na. Behalve kennis en vaardigheden is het aanbod ook gericht op attitudevorming. Zo krijgen de natuur- en milieueducatie aandacht, onder meer naar aanleiding van de meerdaagse boschool en bij activiteiten rond het natuurreservaat. Verkeerseducatie kreeg vorm op het verkeerspark. Het MEGA-project en activiteiten rond mondhygiëne bevorderen respectievelijk de weerbaarheid en de gezondheidsopvoeding. De sport- en vrijetijdsbeleving en de kunst- en cultuureducatie krijgen kansen tijdens SVS-manifestaties en museabezoek.
- De **thema's** zijn over het algemeen vrij **werkelijkheidsgericht**. Naargelang de leraar en het thema wordt soms een leeruitstap opgezet die focust op natuurlijke, culturele en/of historische aspecten. Soms brengen kinderen de werkelijkheid in de klas. Illustratief is het getuigenis van mama's in de klas. In enkele groepen is er regelmatig aandacht voor de actualiteit. Hierbij krijgt een reporter van de week de kans om actuele gebeurtenissen te presenteren binnen een ruimte- en/of tijdsperspectief. De 'presentatie van de dag' middels een gevarieerde creatieve presentatie is niet alledaags en alvast een voorbeeld van goede praktijk.
- Leraren beogen een **thematische benadering**, waarbij leerlingen hun wereld verkennen vanuit verschillende invalshoeken. Toch primeert bij heel wat thema's een

vrij eenzijdige focus. In enkele klassen komen binnen één en hetzelfde thema dikwijls slechts een beperkt aantal domeinen effectief aan bod. Sommige thema's bieden kansen om denkvaardigheden en strategieën te ontwikkelen met het oog op het verzamelen, verwerken en structureren van informatie. Maar andere onderwerpen beogen vooral feitenkennis. Die neigen naar zaakonderwijs waarbij vooral de triade 'vernemen-inprenten-reproduceren' wordt beoogd.

- Het **onderwijsleeraanbod** vertoont frappante **breuklijnen**. De school houdt te weinig rekening met een concentrische leerstofopbouw en het team benut onvoldoende de realisaties uit het vorige leerjaar. In dat opzicht is de gradatie en de continuïteit over de klassen heen niet verzekerd. Bovendien krijgen de referentiekaders van tijd en ruimte onvoldoende vulling vanuit de verschillende thema's.
- De **thema's** hebben meestal linken met domeinen van muzische vorming. De meerdaagse extramurale activiteiten vertonen over het algemeen een meer uitgesproken **projectmatige aanpak**. Maar wiskunde komt minder aan bod.
- De **verwerking van de onderwerpen** biedt mogelijkheden om ICT (informatie- en communicatietechnologie) functioneel in te schakelen en om transferabele vaardigheden te verwerven. Leren leren en sociale vaardigheden krijgen ruime kansen. Vooral in de bovenbouw hebben leraren bijzondere aandacht voor bronnengebruik en voor leren studeren. Tijdens de bijgewoonde activiteiten was er in dat opzicht voldoende aandacht voor zelfstandige informatievergaring en -verwerking.
- De uitwerking geeft veelal aanleiding tot gevarieerde **didactische werk- en groeperingsvormen** en betrokkenheidsverhogende **leerlingenactiviteiten**. Zo kregen in de meeste groepen kinderen tijdens de geobserveerde leeractiviteiten kansen om actief en coöperatief de wereld te onderzoeken en te ontsluiten. In enkele klassen werd met vormen van CLIM (Coöperatief Leren In Multiculturele groepen) gewerkt en werden kinderen uitgenodigd om aan experimenteel onderzoek te doen.
- De school is aan een kritische teamreflectie toe inzake onderwijsleermiddelen. De referentiekaders van tijd en ruimte komen niet altijd in de passende leerlingengroep voor. Ze groeien weinig in relatie met de kinderen en worden te weinig dynamisch gebruikt. Sommige zijn te klein voor klassikaal gebruik en hangen niet steeds binnen handbereik van de kinderen. Tevens beschikt het team over onvoldoende instrumenten voor weerswaarnemingen. De ICT-voorzieningen daarentegen voldoen en een leraar heeft werk gemaakt van ondersteunende techniekmaterialen.
- De **evaluatie** gebeurt op basis van eigen toetsen. De diversiteit ervan – zowel naar frequentie, vorm als inhoud – signaleert weinig gelijkgerichtheid binnen het team. In bepaalde klassen is de evaluatie bovendien ondermaats, waardoor de leraar geen zicht heeft op het effect van zijn onderwijskundige aanpak. In de meeste klassen is de evaluatie nog te sterk gericht op resultaatsbepaling en rapportering, en te weinig op (bij)sturing van het onderwijsleerproces. Over het algemeen focussen de toetsen nog te veel op reproductie van kennis, en te weinig op vaardigheden, inzichten en attitudes. De evaluatie vertaalt zich in een weinigzeggend cijfer op het rapport, dat geen informatie geeft over de leervordering in de diverse bestaansdimensies. De laatste jaren nam een groep deel aan de koepelgebonden **centrale toets**. De gemiddelde score ligt meestal rond het gemiddelde van de GOK-referentiegroep. Naar verluidt, werd die externe toetsing nog niet aangegrepen om het onderwijsgebeuren ten aanzien van wereldoriëntatie bij te sturen.
- Vorig schooljaar was wereldoriëntatie voorwerp van reflectie. Het team heeft gefocust op natuur en techniek. Tevens heeft de school een samenwerkingsverband met hogescholen in verband met 'experimenteel onderwijzen'. De bovenvermelde vaststellingen signaleren echter de nood aan een verdere leerplanimplementatie.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- Het pedagogische project expliciteert de uniciteit van elk kind en stelt een gelijkwaardige behandeling van alle leerlingen voorop. De school wil haar onderwijs afstemmen op de mogelijkheden van elke leerling. In overleg met de scholengemeenschap wordt een **zorgvisie** ontwikkeld.
- Het 'expleuteren' beoogt frequente integratiemomenten tussen de oudste kleuters en het eerste leerjaar en geeft aanleiding tot een verlaagde drempel bij de overstap. Deze titularissen stemmen ook bepaalde materialen op elkaar af. De drempelverlagende activiteiten kunnen geïntensifieerd en verrijkt worden door onder meer hospiteermomenten bij de betrokken leraren.
- Tijdens de klasobservaties waren de kleuters meestal **gemotiveerd en actief bezig**. In het **lager onderwijs** verhoogden de gevarieerde werk- en organisatievormen de **betrokkenheid**. In de meeste groepen primeerde een gedifferentieerde aanpak door onder meer het gebruik van coöperatieve werkvormen. Leraren hebben de gewoonte om, na een korte instructie, vormen van niveau- en tempodifferentiatie in te schakelen. Differentiatie naar interesse komt vooral in het kleuteronderwijs voor.
- Via regelmatige **observaties** houden de titularissen een zicht op de ontwikkeling van het individuele kind. Ze beogen niet enkel de evolutie van de verstandelijke ontwikkeling, maar hebben ook oog voor de andere persoonlijkheidscomponenten.
- Conform het pedagogische project, dat een brede persoonlijkheidsontwikkeling van ieder kind centraal stelt, streeft de school een **zorgbrede aanpak** na. Daarbij fungeert de titularis als spilfiguur. Op basis van observatie- en toetsresultaten, van intern en van multidisciplinair overleg zet de school differentiatiemomenten op. Bepaalde daarvan beogen groepsverkleining, terwijl andere gericht zijn op de begeleiding van vorderingengroepen. Het lezen in vorderingengroepen beoogt te weinig specifieke leestechische doelen, wat het effect van de leestraining afremt.
- De school heeft een functionele **zorgverbredende structuur** uitgebouwd. De detectie van problemen gebeurt op basis van een goed uitgetekende procedure. Zoals boven gemeld, zijn er sticordi-maatregelen (stimuleren, compenseren, remediëren en dispensereren) en voor kinderen die er nood aan hebben, wordt een individueel leertraject uitgetekend. Wat de zorgverbreding betreft, is de school nog zoekende. Het kleuteronderwijs doet inspanningen om deskundig en in enige mate systematisch kinderen met ontwikkelingsachterstand bij te werken. In de lagere afdeling is er een aanzet tot een doelgerichte en systematische aanpak van gediagnosticeerde leerstoornissen. De remediërende interventies zijn meestal nog te eenzijdig op symptoombehandeling gericht. Ze gaan doorgaans nog te weinig in op de dieperliggende oorzaken van de ontwikkelingsproblemen en leermoeilijkheden. Vooral daardoor leiden remediërende interventies in het lager tot weinig effect. Meerdere titularissen beschikken over weinig expertise om de ontwikkelings- en leermoeilijkheden van een aanzienlijke groep kinderen effectief aan te pakken.

- Vier leerlingen krijgen momenteel **gon-begeleiding** (geïntegreerd onderwijs). Uit de observaties blijkt dat de kwaliteit van deze additionele hulp sterk varieert. Afhankelijk van de begeleider geven interventies blijk van een doordachte aanpak. Ze gaan in op de specifieke problematiek en komen effectief tegemoet aan de verwachtingen. Andere zijn te weinig doelgericht, te weinig deskundig en te weinig systematisch.
- Het zorgteam **evalueert** geregeld het effect van het zorgbeleid. Het werkt voortdurend aan de verbetering van het zorgverbredende gebeuren. Daartoe participeert het frequent aan specifieke **bijscholing** en aan overleg binnen de scholengemeenschap. Verder beschikt de school over voldoende achtergrondinformatie in verband met ontwikkelings- en leerproblemen en over praktijkgerichte bronnen om te remediëren.

4.1.2 Sociale en emotionele begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- In haar opvoedingsproject “*Jan en Griet komen graag naar school*” expliciteert en concretiseert de school haar **visie** over de sociale en emotionele begeleiding. Daarin staan een brede persoonlijkheidsontwikkeling en het welbevinden van de kinderen centraal. De keuze om het gelijke onderwijskansenbeleid te richten op de sociaal-emotionele ontwikkeling binnen ‘preventie en remediëring’, sluit er naadloos bij aan.
- De wijze waarop teamleden met de kinderen en met elkaar omgaan, draagt in belangrijke mate bij tot een ‘warme school’ met een hart voor de kinderen. Qua preventie is dit, in combinatie met de vele initiatieven die de school op dat vlak neemt, een belangrijke pijler voor **een doelgericht beleid**.
- Het team spant zich in om het **welbevinden** van de kinderen te bevorderen en om van de school een thuis te maken. Leraren getuigen van een mensontmoetende onderwijsstijl, van een waarderende aanpak en van een zekere empathie. De school werkt aan verbondenheid door onder meer gezamenlijke startmomenten, het hoekje met de ‘levensboom’ en het afficheren van de verjaardagen.
- De speelplaatsafspraken en de maandpunten bieden een basis voor een **veilig en positief leer- en leefklimaat**. Uitnodigende speelplaatsen en een beloningssysteem stimuleren een positief spelgedrag. De meerdaagse extramurale activiteiten versterken de contacten onder de leerlingen onderling en met de leraar. Deze initiatieven bevorderen het groepsgevoel en een enthousiasmerende klassfeer.
- Voor conflicthantering hanteert de school de STOP-principes en de ‘No blame’-aanpak. Om pestgedrag tegen te gaan, ontwikkelde ze een pestactieplan en –koffer. Zo nodig worden gedragscontracten opgesteld. Het kleuteronderwijs maakt ook gebruik van de “ik-ben-boos-stoel” en op de speelplaats wordt een ‘time-out-huisje’ aangewend.
- Ook in de **klaswerking** uit zich in sterke mate de sociaal-emotionele begeleiding van de kinderen. Illustratief zijn het gevoelsbord, het vlinderdoosje en de gevoelsboom. De meeste leraren organiseren geregeld gesprekken in de kring waarbij kinderen mogen, kunnen en durven vertellen wat hen beroert. Zulke activiteiten bevorderen een positief zelfbeeld. Sommige leraren zetten ook gesprekken met individuele kinderen op. In de meeste groepen wordt een specifiek beloningssysteem gebruikt en krijgen kinderen de kans om initiatieven te nemen. Tijdens klasobservaties maakten de leraren gebruik van interactieverhogende, coöperatieve werk- en spelvormen om kinderen te socialiseren.
- De school is bijzonder **alert voor signalen** van leerlingen met een sociaal-emotioneel probleem. Ze gebruikt hierbij screeninginstrumenten voor de groep en voor het individuele kind. Individuele resultaten geven aanleiding tot verdere analyse. De ‘socio-emotionele klasscreening’ signaleert een problematiek op dat vlak en de digitale leerlingendossiers tonen de evolutie van het kind in zijn schoolloopbaan.

- De sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen en **de aanpak** ervan zijn vaste voorwerpen van **overleg**: zowel intern als multidisciplinair en bij overgangsgesprekken. Het team besteedt veel aandacht aan het zelfbeeld van leerlingen die een aangepast leertraject volgen of waarbij leerstoornissen werden gediagnosticeerd.
- De verteltassen rond een sociaal-emotioneel aspect bieden de mogelijkheid om kinderen en hun ouders op een zinvolle manier te **begeleiden** en te **ondersteunen**. Een leraar werkt met een heen-en-weerschrift waarbij vooral het sociaal-emotionele in de communicatie met de ouders centraal staat.
- De school **evalueert** geregeld **haar acties en initiatieven** ten aanzien van de sociale en emotionele begeleiding van haar leerlingen. Veelal leiden deze evaluaties tot een functionele bijsturing van de school- of klaswerking.
- De afgelopen jaren waren enkele **nascholingsinitiatieven** erop gericht om de sociale en emotionele begeleiding van de kinderen uitdrukkelijk te belichten. Het team verdiepte zich in deze materie om zodoende het schoolgebeuren te optimaliseren.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- doeltreffendheid.

Motivering

- De school heeft nog geen **visie** op de evaluatiepraktijk geëxpliciteerd. De praktijk toont aan dat de evaluatie in het lager onderwijs nog vrij traditioneel en doorgaans overwegend productgericht is.
- Op deze school wordt frequent geëvalueerd. Om de **vorderingen** van de **lagere schoolkinderen** vast te stellen, gebruiken leraren vormen van harde en zachte evaluatie. Behalve voor Frans vindt een gedifferentieerde evaluatie nog maar beperkt ingang, waardoor een zekere afstemming op de mogelijkheden van de leerlingen nog niet wordt doorgetrokken naar deze fase van de onderwijsleersituatie.
- In het **kleuteronderwijs** volgen leraren de **ontwikkeling** van de **kinderen** op door gerichte observatie. Conform de schoolvisie werden genormeerde toetsen afgebouwd, maar bij twijfel over het ontwikkelingsniveau wordt wel eens een genormeerde toets afgenomen. Bij de dagelijkse observaties focussen leraren vooral op specifieke kennis en vaardigheden over verschillende persoonlijkheidscomponenten. Deze observaties zijn dan de basis om ontwikkelingsaspecten te beoordelen, die leraren als verwachting formuleren. Deze ontwikkelingsaspecten zijn in het schooleigen kindvolgsysteem meestal als concreet observeerbaar kindgedrag verwoord. Zo slagen leraren erin om het feitelijke ontwikkelingsniveau van de kinderen aan te geven.
- In de beide onderwijsniveaus **screenen** leraren tweemaal per schooljaar de positieve ingesteldheid en de ontwikkelingsdomeinen. Voor kinderen met problemen volgt een 'socio-emotionele screening'.
- Leraren geven geregeld mondelinge **waarderende feedback** op het leerlingengedrag. In sommige kleutergroepen is het een gewoonte om ervaringssituaties en activiteiten samen met de kinderen te evalueren. Het nazicht van het schriftelijke kinderwerk in de lagere afdeling is over het algemeen voldoende frequent, doorgaans aanmoedigend, maar niet steeds doelmatig.
- In het **lager onderwijs** bestaat de **harde evaluatie** hoofdzakelijk uit genormeerde, methodegebonden en eigen formatieve en summatieve toetsen. Na een periode van afwezigheid participeert de school weer aan de koepelgebonden centrale proefwerken. De eigen evaluatie is doorgaans weinig gericht op de leerplandoelen en gevarieerde vraagvormen zijn nog niet overal ingeburgerd. Bovendien is de evaluatie weinig

constructiegericht, waardoor de eigen leerstrategieën en attitudes nauwelijks worden geëvalueerd. Het team is nog niet aan alternatieve evaluatievormen toe. Zo zijn vormen van assessment, waarbij instructie en evaluatie geïntegreerd verlopen, nog niet aan de orde. De evaluatie focust vooral op het resultaat en slechts in enige mate op het leerproces van de kinderen. Ze geeft meestal slechts in beperkte mate aanleiding tot (bij)sturing van het onderwijskundige handelen van de leraren. In een klas van de bovenbouw zijn de resultaten van de toetsing richtinggevend om naargelang het leergebied de groep op te delen in vorderingsgroepen.

- De school biedt leerlingen kansen om **zichzelf** en de **schoolwerking** te **evalueren**. Bij contractwerk kunnen kinderen hun eigen werk waarderen, terwijl in de leerlingenraad de mogelijkheid bestaat om zich uit te spreken over het schoolgebeuren.
- In het **lager onderwijs** gebeurt de **evaluatie** van de **leergebieden** cijfermatig. Dat geldt ook nog voor muzische vorming en lichamelijke opvoeding. De leergebiedoverschrijdende inhouden leren leren, sociale vaardigheden en ICT zijn nog geen voorwerp van een systematische en expliciete evaluatie.
- De **resultaten** van de **genormeerde toetsing** van de lagere afdeling worden verwerkt op leerling- en klasniveau. Samen met andere evaluatiegegevens vormen ze de basis voor differentiatie- en remediëringmaatregelen.
- Om het **getuigschrift basisonderwijs** toe te kennen, hanteert de klassenraad de criteria van de scholengemeenschap. De geldende impliciete normering bestaat hoofdzakelijk uit de toetsresultaten voor Nederlands, wiskunde en Frans. De school brengt bij het uitreiken van het getuigschrift dus de hele vorming nog niet in rekening.
- Vooral in het kleuteronderwijs **stelt** de school haar **evaluatiepraktijk in vraag** en is wat dat betreft in beweging. Zo werd het kindvolgsysteem recentelijk herwerkt om de kleuters beter in hun ontwikkeling te kunnen volgen. Leraren kregen daarbij ondersteuning van de koepelgebonden begeleidingsdienst.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Na een periode van directiewissels is de recentelijk aangestelde **directeur**, die afkomstig is van een andere school, door de andere teamleden goed aanvaard. Ze heeft een brede expertise opgebouwd vooral binnen het zorgbeleid. Ze concretiseert haar onderwijsopdracht als stafmedewerker zorg binnen de scholengemeenschap. De schoolleider wil zich manifesteren als leerplanmanager en coach en geeft blijk van een humanitair leiderschap.
- Het **interne leiderschap** wordt waargenomen door de directeur, de zorg- en de ICT-coördinatoren. Het zet in samenspraak met de andere teamleden en de ouders de bakens uit op organisatorisch vlak en geeft in overleg met de scholengemeenschap, de begeleidingsdienst en het CLB richting aan het onderwijskundige beleid.
- Het interne leiderschap voert een beleid conform het schooleigen project, dat is geënt op de **visie** van de onderwijskoepel en is congruent met het opvoedingsproject van de scholengemeenschap. Het is gericht op kwaliteitsonderwijs, op het welbevinden van alle actoren en op een collegiaal team. Het beleid gaat zorgzaam om met de kinderen, het personeel en de ouders. Het vertrouwt sterk op het engagement van de teamleden en beoogt een hartelijke, open school waar een enthousiast team blijk geeft van een grote draagkracht. Vooral binnen het kleuteronderwijs is er een sterke gezamenlijke doelgerichtheid. In het lager onderwijs daarentegen manifesteert zich een diversiteit in visie ten aanzien van onderwijskundige aspecten. Naar verluidt, heeft de discontinuïteit door de frequente opeenvolging van directies en het overaanbod van prioriteiten de school- en de klaswerking bemoeilijkt. De directeur stelt dat het team opnieuw goed op weg is naar een gelijkgerichte aanpak.

- De schoolleiding is democratisch ingesteld en biedt ruimte tot inspraak en tot een **participatieve besluitvorming**. Illustratief is de bevraging van ouders, leraren en kinderen. Alle participanten en in het bijzonder, de scholengemeenschap, de ouders, en de leerlingenraad helpen mee de schoolwerking dragen.
- De schoolleiding **ondersteunt** het onderwijskundige handelen van de leraren vooral door frequente personeelsbijeenkomsten en dito individuele contacten. Ze volgt het onderwijskundige handelen op door klasbezoeken, waarbij ze de teamleden aanzet hun praktijk in vraag te stellen. Binnen de scholengemeenschap is er over de scholen heen een begeleidingstraject voor beginnende leraren. Vooral in het niveau lager manifesteert zich de nood om te leren van en met elkaar. De inzet van het team resulteert wel in de realisatie van diverse initiatieven op school- en klasniveau.
- Dankzij de doordachte en gestructureerde aanpak van het beleid en de externe ondersteuning kan de school opnieuw inhaken op de traditie van vroeger en werk maken van haar kwaliteitszorg. Het team doet inspanningen om te groeien naar een professionele instelling. Middels systematische teamreflecties op aspecten van het klas- en schoolgebeuren verfijnt en analyseert het schoolbeleid haar beeldvorming van de schoolwerking met het oog op passende bijsturings- en borgingsinterventies. Het beleid geeft blijk van een outputgericht management dat systematisch wil focussen op de leergebieden, de maatschappelijke verwachtingen en diverse aspecten van het onderwijsleerproces. Illustratief is de recente 'SWOT-analyse'. Het feit dat de school – na meerdere schooljaren – terug participeert aan externe toetsen betekent een niet te miskennen omslag in de visie van het schoolbeleid. Resultaten van centrale proefwerken en van genormeerde toetsen worden geregistreerd en soms geïnterpreteerd. Ze geven voorlopig echter weinig aanleiding tot een systematische analyse op schoolniveau.
- Naargelang het onderwijsniveau en de klas is er een grote diversiteit in de mate waarop leraren hun **reflecties** registreren. Bij meerdere gebeurt het occasioneel en veeleer productgericht. Bij sommigen is het meer systematisch. Uitzonderlijk brengen teamleden bedenkingen aan over hun onderwijskundige aanpak. Bij enkelen doet de kortetermijnplanning al in zekere mate dienst als werk- en reflectie-instrument dat toekomstgericht bouwstenen aanreikt.
- Om het **GOK-beleid** (gelijke onderwijskansen) uit te bouwen, volgde de school de decretaal vastgelegde procedure. Voor de lopende cyclus koos ze voor 'taalvaardigheidsonderwijs' en voor 'preventie en remediëring' gericht op de sociaal-emotionele ontwikkeling. Het GOK-beleid beoogt een aantal relevante doelen op school-, leraar- en leerlingniveau. Het aantal is echter te groot. Sommige acties sporen met de beoogde doelen, andere niet. De school heeft een aantal geplande acties opgezet of gerealiseerd. De zelfevaluatie beoogde vooral de acties en te weinig de doelen. Op basis van deze zelfevaluatie heeft de school verantwoord bijgestuurd.
- De school heeft ten aanzien van het **talenbeleid** nog geen schoolvisie noch specifieke doelen geformuleerd. Als gevolg van een bijscholing en de GOK-werking werkt het kleuteronderwijs in ruime mate vanuit de drie cirkels van taalvaardigheid. Vooral in het lager onderwijs zijn structuren voorhanden om de talige behoeften van de leerlingen in kaart te brengen. Bovendien heeft de school initiatieven genomen om het talige leerproces te ondersteunen. Illustratief zijn de genormeerde toetsen, het individuele leertraject en het begeleidingsplan met sticordi-maatregelen. Voor Nederlands als instructietaal zijn er nog geen expliciete afspraken. Evenmin was er tot op heden een teamreflectie over de Nederlandstalige communicatie. De school beoogt impliciet een transparante en duidelijke communicatie naar de ouders maar de mondelinge communicatie moet meer ruimte krijgen bij de rapportering. Het team heeft het nieuwe leerplan Nederlands en de nieuwe eindtermen Frans geïntroduceerd.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

Kleuteronderwijs

- De voorbeeldige themavoorbereiding gerelateerd aan ontwikkelingsaspecten en leerplandoelen en de inspanning om het aanbod te bewaken over de thema's heen.
- Het aanbod van gevarieerde activiteiten die diverse domeinen van Nederlands en van muzische vorming bestrijken.
- De gevarieerde taalactiviteiten die in ruime mate het receptieve en productieve taalgebruik beogen, de motiverende opdrachten die taal uitlokken, de vormen van contractwerk en de verrijking van speelwerkplekken die voor talige impulsen zorgen.
- De genuanceerde beeldvorming van de individuele taalontwikkeling en de aandacht voor preventieve en remediërende interventies.

Lager onderwijs

- De inspanning om leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren, sociale vaardigheden en ICT functioneel na te streven binnen wereldoriëntatie.
- Het vrij genuanceerde beeld van de beginsituatie van de leerlingen voor wiskunde en het evenwichtige onderwijsleeraanbod.
- De aandacht om het onderwijsleeraanbod van wereldoriëntatie te bewaken.
- De cultuur om betrokkenheidsverhogende werk- en organisatievormen te organiseren en om kansen te creëren voor actief leerlingengedrag.
- De thema's van wereldoriëntatie, met voldoende aandacht voor waardeopvoeding, voor werkelijkheidsnabij onderwijs en voor diverse educaties.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De mensontmoetende onderwijsstijl van de leraren, de bijzondere aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en de inspanningen om het welbevinden van de kinderen te bevorderen.
- De structurele teamaanpak bij conflicthantering en pestgedrag.
- De cultuur om de ontwikkeling van de kleuters en de leervordering van de lagereschoolkinderen systematisch in beeld te brengen door observaties en evaluaties.
- De inspanningen in de meeste klassen voor onderwijs op maat door een zorgbrede aanpak.
- De functioneel uitgebouwde zorgverbredende structuur op schoolniveau en de procedure om ontwikkelings- en leerproblemen te detecteren.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De hartelijke school waarbij het welbevinden van de kinderen, van het personeel en van de ouders centraal staat.
- De schoolorganisatie die een ordelijk schoolklimaat nastreeft en het humanitaire management dat resulteert in een veilige en geborgen leef- en leeromgeving voor de kinderen.
- De inzet en het engagement van het schoolbeleid, de democratische leiderschapstijl en de gerichtheid op een participatieve besluitvorming.
- De aanzet van een kwaliteitszorgsysteem waarbij analyse van de resultaten kan aanleiding geven tot teamreflecties en tot borgings- of bijsturingsacties.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

Kleuteronderwijs

- De klassikale taalactiviteiten beperken en articulatiespellen en dramatiseren frequenter organiseren.
- De klasinrichting optimaliseren om het ontwikkelingsgericht werken te bevorderen.
- De dagelijks weerkerende en de keuzeactiviteiten doelgericht plannen en uitvoeren.
- Didactische vervroeging wegwerken en voorkomen door de invulling van de thema's en het aanbod in de klas meer expliciet af te stemmen op het ontwikkelingsniveau van de subgroepen.
- Bij het omgaan met materialen sterker rekening te houden met de fasen exploreren, experimenteren en vormgeving.
- Meer kansen creëren om te werken in het verticale vlak en bij bewegingsopvoeding de aanpak van bewegingsexpressie optimaliseren.
- De taal van de leraren optimaliseren door het vermijden van het overdadige gebruik van verkleinwoorden en van de pedagogische echo.

Lager onderwijs

- De beeldvorming van de beginsituatie verfijnen door genormeerde toetsen ook af te nemen in het begin van het schooljaar.
- De werkelijkheidsgerichte probleemsituaties en het aanbod van realistische contexten bij wiskunde intensifiëren en afspraken maken ten aanzien van het gebruik van wiskundige referentiekaders.
- In wereldoriëntatie de thema's sterker vanuit verschillende invalshoeken benaderen en het contact met de realiteit binnen en buiten de klas intensifiëren.
- De referentiekaders van tijd en ruimte bij de passende groepen vulling geven vanuit de diverse thema's en ze meer als groeiende synthese gebruiken.
- Verder systematisch werk maken van de implementatie van het leerplan wereldoriëntatie om continuïteit in de aanpak en gradatie in het onderwijsleeraanbod te verzekeren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De gon-begeleiding optimaliseren door een doelgerichte en doordachte aanpak te bestendigen.
- Vooral in het lager onderwijs de remediërende interventies meer deskundig en systematisch aanpakken.
- Bij de toekenning van het getuigschrift basisonderwijs rekening houden met de brede vorming van het kind.
- De evaluatiepraktijk optimaliseren door naast feitenkennis, ook vaardigheden, inzichten en attitudes na te gaan en door meer gedifferentieerde evaluaties in te schakelen.
- De evaluatiepraktijk bijsturen om een relevant zicht te krijgen op het effect van de inspanningen van de school ten aanzien van elk leergebied.
- De eigen evaluatie beter koppelen aan de leerplandoelen, alternatieve evaluatievormen introduceren en de leergebiedoverschrijdende inhoud systematisch en expliciet evalueren.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het aantal schoolprioriteiten per schooljaar beperken en doelgericht uitwerken.
- Het professionaliseringsbeleid verhogen door – vooral in het lager onderwijs - het leren van en met elkaar te bevorderen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

Wat betreft de regelgeving:

- De dossiers van de meerdaagse extramurale activiteiten zijn niet conform BaO/2001/13 Extra-muros.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs en lager onderwijs.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Martin Descheemaeker

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Johan De PAEPE